

BUDAPESTRE VONATKOZÓ ÚJSÁGINKEN

Tárgy

712.21

Hely

Idő

"1923"

Személy

Szerző: (p.ö.)

Cím: Öt év alatt rendbehozzák az elpusztult fővárosi kerteket és parkokat

Forrás:

Az Est

Bp

1923. 4. 10.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

Közlemény XX. cs. 23. sz.

Öt év alatt rendbehozzák az elpusztult fővárosi kerteket és parkokat

Eddig harmincat parkíroztak újra

— Az Est tudósítójától —

Nagyrhezen átvergődtem a város-
ligeti mutatványostelephez ragasz-
tott vasúti átjáróhídon. Egy palánk-
alagúton keresztül érhetjük el a
Vágány-uccát, a szűk nyíláson egy
fehér autó elsurránó alakja látszik,
és amint még két lépést teszünk,
szemünket-szánkat elborítja a fehér
por. Csak néhány pillanatnyi
kódás után tud a tekintetünk
zodni az elhagyatottnak látszó vidé-
ken. Csupán hátul kúsznak a magasba
a 3-4 emeletes egyszobás szomorú bér-
kaszárnnyak, jobbra-balra egyhangú
telepek húzódnak egymás mellett.

A porfelhőt a szél kissé magával
cipeli, azután leejti a főváros ker-
tészeti telepére. Mintha ezzel is szim-
bolizálná a budapesti viszonyokat.
Még a virágoknak, apró palánták-
nak sem kegyelmez meg a kegyet-
len pesti por. A rossz benyomás
azonban rögtön megváltozik, amint
belépünk a mindössze két szobából
álló hivatali helyiségbe. Az asztalo-
kon virágok díszlenek és az üde
zöld szín rögtön elveszi az irodá-
komorságát.

Rade Károly, a főváros kertészeti
telepének igazgatója a legnagyobb
készséggel áll az Est munkatársra
rendelkezésére, elpanaszolja a buda-
pesti virágok és fák pusztulását a
pesti porban. Örömmel csillan fel a
szeme, amikor a helyreállítási mun-
kátokat eseteli és mer van arról

győződve, hogy az elpusztult városi
kerteket, dísztereket öt esztendő alatt
rendbe fogja hozni, ha megfelelő
mennyiségű vizet kap a vízművek
diktátorától, Kajlingertől.

Víz!

— Igazán nagyon örülök annak, —
mondja az igazgató — hogy most már
nemcsak mi, hivatalos emberek panasz-
kodunk a parkok tönkremenetele miatt,
amelyek eddig a főváros levegőjét
egészségesé tették, hanem már a nagy-
közönség is érdeklődik. Ez a probléma
csak egy ponton oldható meg: vizre
van szükségünk! Ha vizet adnak, még
minden pótolható. Nem elég azonban
az, hogy csak öntözőkannákból lehes-
sen öntözni, a földet csak tömlőkkel
való locsolás útján tudjuk frissen tar-
tani. Az éghajlati viszonyok a békében
sem kedveztek ebből a szempontból a
fővárosnak, mert itt a víz gyorsan el-
párolog, de mégis sikerült a növényzet
állandóan üdén tartani.

— Ahogy az öntözéstől eltilítottak
bennünket, először a fenyőink pusztul-
tak el. A Városligetben több ezer fe-
nyőt kellett kiszédelni. A pázsit min-
denütt tönkrement.

Nem tudtuk ön-
tözni, helyenkint
kipusztult és ak-
kor már hiába áll-
lítottunk örökét
mindenki nevetett
hogy a pázsitra
lépni tilos, hiszen
nem volt pázsit

hanem csak csupasz föld. Az emberek
azután még jobban letaposták, úgy-
hogy teljesen kivészett. A terek egy-
része most olyan, mint a puszták és
üdülés helyett inkább a por szállja be
az egész vidéket.

A parkok pusztulásának története

— A parkok pusztulásának történetét
könnyű figyelemmel kísérni. Amikor
kitört a háború, a parkok őrői is be-
vonultak, a fővárosba vezényelt kato-
náknak egy részét a parkokban helyez-
ték el, ahol azok tüzet gyújtottak, fel-
ásták a földet és a drága fáinkat eltü-
szelték. A pusztítást csak meg kell kez-
deni, a folytatás magától jön. A há-
borús nagy fajségek alatt nemcsak a
fákat vitték el, hanem a padokat, ke-
ritéseket lopták el. Legalább egy
milliárd kára lehet a főváros közönsé-
gének az elpusztított anyagok miatt.

— A forradalmakban a pusztítás fo-
kozódott, különösen a X. kerület fáit
vágták ki, a mi számításunk szerint
20.000 fa pusztult el vandál kezek alatt.
Néha olyan veszedelmes volt a hely-
zet, hogy karhatalommal sem lehetett
megakadályozni a fák pusztítását.

— Egyszer jelentést kaptam, hogy a
Köbányán pusztították a fákat. Kocsin
siettem a helyszínére. Már 20 lovasrend-
őr volt ott, de nem tudtak elbánni a
tömeggel. Vérzett a szívem, amikor a
gyönyörű fák a földre zuhantak. A
kommún alatt a Városligetet akarták
elpusztítani, a főkapitányságról azon-
ban még idejében kiküldték a rendőre-
ket, akik körülállták a Városligetet és
senkit sem engedtek a fákhöz hozzá-
nyulni.

A románoknak nem fájt a főváros
pusztulása, sőt engedélyt adtak bizo-
nyos területek fájának kivágására.

Azért mégis körülbelül 90—100.000
fája lehet még a fővárosnak. A fővá-
rosnak ezen a kertészeti telepen kívül,

amelyet a poros vidék miatt már ré-
gen ki akartak telepíteni a Népliget-
be, faiskolája van még a Városmajor-
ban és a Népligetben. A fajszelegletet
legnagyobb részben mi magunk is ki-
tudnánk elégíteni és ha nem volnának
vízkorlátozások, feltétlenül még többet
tudnánk produkálni.

Eddig harminc parkot hoztak rendbe

— Az a törekvésünk, hogy lassan-
lassan a főváros összes tereit és parkjait
rendbehozzuk. A főváros legnagyobb
parkja a Népliget, azután a Városliget,
majd a Tisza Kálmán tér következik.
Összesen 130-ra tehető a számuk. Eddig
már harmincat rendbehoztunk a kom-
mún után következő esztendőben.
Sajnos azonban, hiába fásítottuk be és
vetettünk el fűmagot, a locsolás hiánya
miatt a munka nagyrészt újra kárba-
vesztett, a növényzet újra kiszáradt. A
felterjesztések egész özönét intéztük a
vízműigazgatósághoz, sőt a múlt évben
a tanács mellettünk is volt és szintén
kívánta az öntözősek megengedését. A
Víz-művek igazgatósága azonban kijel-
entette, hogy nem adhat vizet. Éppen
itt fekszik előttem a budai kerület ké-
rése, hogy újra kérjem a tömlőkkel
való locsolás megengedését. Megpróba-
lom, de sok reményem nincsen.

— A helyreállítási munkálatoknál az
a szempont, hogy először a belső terü-
letet hozzuk rendbe, mert a külső ter-
ületeken ellopják a
felszereléseket. Egy ka-
ró ma 4—500 korona,
egy fa állagban 700—
900 korona, tehát nem
olyan könnyen pótol-
hatjuk az elvesztett
anyagot. Nagy nehé-
ségünkre vannak még
a munkaviszonyok is.
A nyolc órai munka-
idő nagyon erősen

nyom bennünket, mert a mi munkánk főleg korán reggel és az esti órákban volna keresztülvihető. Mindenestre úgy segítünk magunkon, ahogy lehetőség.

A Városligetet a Széchenyi-fürdő vizéből fogják öntözni

A vízkérdést úgy próbáltuk megoldani, hogy függetlenül akarjuk magunkat a vízművektől. A népligeti víztorony eddig a Lóversenytér vizét szolgáltatta. Ezt a vizet most a népligeti faiskola számára használjuk fel, ezenkívül illetékes tényezőknek tetszik az az ötletem, hogy a Széchenyi-fürdő elhasznált vizét a Városliget locsolására használjuk fel.

Milyen tereket parkíroztak eddig?

Eddig a következő tereket hoztuk rendbe: Az I. kerületben a Diszteret és a Bécsi kaput. A Halászbástya parkírozása még elég jó. Rendbehoztuk a Szent János teret és a Gellért-fürdő előtti részt. *Egészen különleges helyzete van a Döbrentei téren lévő parknak, amely alacsonyabban fekszik, mint a többi tér és a talaja nedvesebb.*

A második kerületben: A Lánchíd környékét, a Korvin teret, Pálffy teret, Szilágyi Dezső teret hoztuk rendbe és a Statisztikai hivatal környékének rendezése most van folyamatban.

A harmadik kerületben a Zsigmond tér van jó állapotban.

A belső területekre különösen nagy súlyt fektetünk, a IV. kerületben a

központi városház udvarára. Az Erzsébet híd vidéke már rendben volt egyszer, de az utóbbi újra kiszáradt. A Gizella tér szintén tűrhető. Az ötödik kerületben az Erzsébet teret most ásták föl, az Országház tér környéke, a

Budolf tér már mind szép, a Szabadság tér teljes rendbehozását pedig az ősszel kezdik meg.

A külsőbb kerületekben a Liszt Ferenc teret és a Köröndöt a múlt évben parkíroztuk, a Hunyadi teret rendbehoztuk úgy, ahogy lehet. A Klauzál tér teljesen elpusztult. A Szegényház tér elég jó állapotban van. A Mátyás teret már kétszer parkíroztuk, de most újra kiszáradt. A régi Kálvária, a szülészeti klinika környéke, a Rókus, Népszínház és a Rákóczi tér környéke valahogyan csak rendben van, a Ferenc teret és a Vágóhidat most rendeztük.

Nagy baj az, hogy a Tisza Kálmán tér teljesen elpusztult, egynegyed részét még ebben az évben állítjuk helyre, a többire pedig azután kerül a sor. Hasonlóképpen fáradozunk a kőbányai terek rendbehozásán és a tervek szerint öt esztendő alatt tudnánk befejezni az egész programot.

Az igazgató még egyszer hangoztatja, hogy vizet adjanak és akkor újra lesz hova menekülni a nyári melegben a munkában kifáradt pesti embereknek.

(p. ö.)